

Ett sverige för alla

en rapport från Fria Moderata Studentförbundet

Förord

Ett ständigt närvarande ämne i samhällsdebatten är migrationsfrågorna. Invandrare, flyktingar, rasism – begreppen vävs ofta samman i ett virrvarr av osorterade åsikter och tyckanden.

Debatten handlar ofta om de problem som invandringen – och då menar vi all form av invandring – påstås föra med sig. Men problemen är oftast felformulerade och går att bemöta.

Invandringsdebatten borde istället ta sin utgångspunkt i vilken syn man har på individens rättigheter gentemot staten. Vi försöker i rapporten visa att människors rätt att röra sig fritt över gränserna inte bara är ekonomiskt fördelaktigt, utan också har ett värde i sig.

Friheten måste alltid vara politikens utgångspunkt. Det är alltid den som vill reglera andra människors liv som bör åläggas bördan att bevisa att regleringarna är bättre än friheten.

Av det följer att det åligger dem som är mot fri invandring att bevisa varför gränserna skall vara stängda. Vi menar att bevisföringen för dagens restriktiva invandringspolitik är mycket svag. Den förda politikens grund är inte övertygande argument mot människors rätt att röra sig fritt, utan snarare okunskap, egoistisk nationalism och grumlig främlingsfientlighet.

Vår utgångspunkt är ideologisk. Vi förespråkar en vision, men det är en realistisk vision. Fri rörlighet har fungerat utmärkt tidigare och kan göra det igen. Hur och på vilket sätt denna fria invandring bör organiseras och införas kan diskuteras så länge målet – att öppna Sveriges gränser – sätts i fokus.

I längden är allt annat orimligt. I alla fall om målet är ett fritt och tolerant samhälle.

Vi vill att alla människor som så önskar skall få vistas i Sverige utan att statsmakten på olika sätt sätter upp hinder för detta.

Vi hoppas att du håller med oss.

Trevlig läsning!

Stockholm, mars 2000

Fria Moderata Studentförbundet

Inledning

Den svenska invandringsdebatten är oftast fokuserad kring de problem som följer av förekomsten av invandring. Och visst finns det problem. En del av dem – kulturkrockar, språkförbistring och xenofobiska strömningar hos en del av de som redan bor i landet det invandras till – är sannolikt ofrånkomliga även om de naturligtvis varierar i utseende och omfattning från samhälle till samhälle och från tidpunkt till tidpunkt.

Förekomsten och omfattningen av andra problem – arbetslöshet, bidragsberoende, kriminalitet och utanförskap – beror till stor del på hur samhället är organiserat. Lagar, praxis och mängden politisk styrning betyder mycket.

Historiskt har länder med mycket marknadsekonomi – ju mer desto bättre – upplevt mindre problem p g a invandring än länder med mindre marknadsekonomi gjort. Och ännu viktigare: historiskt har marknadsekonomi – ju mer desto bättre – visat sig överlägset system med socialistisk utgångspunkt då det gäller att låta människor dra fördelar av de enorma möjligheter som följer av invandring.

Invandringens ofrånkomliga och politiskt orsakade problem skall definitivt inte negligeras. Inte minst är det mycket viktigt att uppmärksamma och försöka hitta lösningar på de problem som skapats av årtionden av missriktad och planekonomisk integrationspolitik.

Skenheligheten är en central del av svensk invandringspolitik. Statsråden står inte sällan uppradade på Sergels torg för att inställsamt beklaga sig över främlingsfientlighet och rasism. Väl i riksdagen, några kvarter bort, talar de och deras partikollegor i det socialdemokratiska arbetarepartiet sig varma för att bevara dagens invandringsfientliga politik.

Samtidigt som främlingsfientligheten och rasismen på gatan fördöms, understöds motviljan mot invandrare genom en ytterst restriktiv och begränsad invandringspolitik. I kollektivistisk anda inrangeras människor i olika grupper som ges eller förnekas myndigheternas tillstånd att vistas i landet. Vad individen önskar eller vad individen kan tillföra samhället är frågor som aldrig ställs. Istället klassificeras människor utifrån var eller av vem de råkar vara födda.

Synen på individen som enbart en del av ett kollektiv bidrar till avhumaniseringen av den enskilde flyktingen eller invandraren. Det är i grunden detta synsätt som är den intellektuella grundstenen för rasism och främlingsfientlighet.

Kopplingen mellan den förda politiken och den vardagsrasism som förpestar vårt samhälle kommer sällan fram i samhällsdebatten. Politiker som företräder en invandringsfientlig linje borde i mycket större utsträckning konfronteras med konsekvenserna av den förda politiken.

Dessutom bör socialdemokraterna och andra politiker som försvarar och röstar för den förda invandringspolitiken ställas till svars för att invandrare inte ges chansen att utveckla sina egna möjligheter och kunskaper i ett fritt och dynamiskt samhälle.

De som ifrågasätter den förda invandringspolitiken diskuterar oftast skattefinansierade stödpaket och planstyrda integrationsinsatser. Som om världen utanför den svenska välfärdsstaten inte existerade. Mycket sällan är utgångspunkten varje människas rätt att röra sig fritt. Alldeles för ofta fokuseras debatten kring procentnivåer i olika transfereringssystem.

För anhängaren av öppna gränser är det dock farligt att fastna i diskussioner om de problem som omnämns ovan. Det är när invandringen huvudsakligen beskrivs utifrån statsbudgetar, asylkvoter och utlänningsnämndens beslutsgångar som de moraliska argumenten för fri rörlighet har svårt att slå igenom. Det är när enskilda människor klumpas ihop i politiskt definierade kollektiv som risken för stängda gränser är som störst.

Som en motvikt till invandringsmotståndarnas kontinuerliga försök att inrikta debatten på invandringens problem behöver många fler tala mycket mer om fördelarna med invandring och bemöta de förenklade problemformuleringar som invandringsmotståndarna ställer upp. De politiker som är för öppna gränser bör tala mycket oftare och mer högljutt om människors fundamentala rätt att röra sig fritt och om de enorma möjligheter som följer av fri migration.

Sverige behöver en ny humanistisk invandrapolitik som tar utgångspunkt i varje människas rätt att bygga upp sitt eget liv. En politik som handlar om invandrare, inte om invandring som kollektivt begrepp.

De flesta upprörs med rätta över de regimer som fortfarande kräver att medborgarna skall medföra inrikespass för att få röra sig fritt inom landets gränser. Av någon anledning tas samma slags reglering av människors rörlighet mellan olika länder av de flesta för given. Men det finns ingen principiell skillnad. Varför skall den fundamentala rätten att röra sig fritt stanna vid nationsgränser? Vilka tillräckligt starka argument finns det för att upprätthålla ett system som kategoriskt kränker människor?

Dagens nationsgränser innebär att staten har dragit ett streck i sanden och talar om för människor att de inte får överskrida linjen. Ytterst sällan hörs någon försvara den värdemässiga grund som bygger upp den restriktiva invandringpolitiken. Människor som råkar vara födda på fel sida om strecket i sanden ställs upp i ett led och vägs på guldvåg. Ett fåtal består provet, men flertalet befinner sig vara för lätta och får stanna utanför. Varför? Ingen verkar vara riktigt säker. Men ofta motiveras det med vaga formuleringar och antaganden av pragmatisk natur.

Finn fyra fel

Argumentationen mot människors fria rörlighet bygger huvudsakligen på fyra argument. Alla är felaktiga.

Vissa hävdar att invandringen är för dyr för att släppa fri. Detta bygger på det felaktiga antagandet att människor genom sin blotta existens belastar samhället. I själva verket är varje människa ett mål i sig själv, som genom att få möjligheter att förverkliga sin potential även kan bidra till samhällets välmående.

Några målar upp dagens problem som ett skäl att hindra fler människor från att komma hit. Men det är inte människorna det är fel på, varken de som redan kommit eller de som kan komma i framtiden. I stället ligger felet hos ett system som behandlar människor som delar av ett kollektiv och hindrar och låser fast individerna i bidragsberoende och misär.

Somliga argumenterar utifrån att de som är födda i Sverige på något sätt skulle vara förmer än de som fötts och vuxit upp i andra länder. Resonemanget är anti-intellektuellt, inskränkt och inkonsekvent. Själva synen bottenar i en omotiverad rädsla för andra kulturer, kulturer som genom historien har berikat och framdeles kommer att berika det svenska samhället.

Slutligen finns personer som menar att hårt reglerad invandring är det enda alternativet, att öppna gränser skulle vara en utopi. Trots detta finns åtskilliga exempel på samhällen som lyckats utomordentligt väl – inte trots, utan tack vare en liberal migrationspolitik.

FEL 1. ”Vi har inte råd med invandringen”

En vanlig föreställning är att invandrare per definition innebär kostnader för de som redan bor i Sverige. Det är ett argument som är lika falskt som statistiskt. I grunden bygger det på antagandet att människor som invandrar inte tillför samhället någonting och att de alltid kommer att ligga samhället till last.

Konsekvensen av argumentet är nämligen att människor som har en möjlighet att verka i samhället är belastande snarare än avlastande, att fler människor skulle utgöra ett besvär för de som redan bor här. Verkligheten talar ett annat språk. Vid analyser av vad som kommer att krävas för att i framtiden upprätthålla och utveckla dagens standard i Sverige är bedömningen att det behövs fler människor för att klara av försörjningen av landet. Oavsett hur samhället är organiserat kräver välstånd att arbete utförs, och detta kan bara ske om det också finns människor som utför arbetet. Varje människa är en potentiell resurs för samhället.

Det är förvisso riktigt att invandring i en välfärdsstat – inte minst med dagens synnerligen ineffektiva organisation med långa väntetider, gigantiska bidragskaruseller och en arbetsmarknad omgärdad med mycket höga murar för människor som avviker – medför höga offentliga utgifter. Förvaring i flyktingförläggningar, socialbidrag och arbetslöshetsunderstöd kostar naturligtvis en hel del.

Men mot dessa medborgarnas skatteinbetalningar och andra kostnader skall ställas de vinster som invandringen för med sig. På den strikt ekonomiska plussidan finns invandrarnas arbetsinsatser, affärsidéer, investeringar och sparande. En mer genomarbetad analys skulle naturligtvis, förutom frihetens stora värde, också innehålla värdet av pluralism, tolerans, kulturella differenser och medbringade erfarenheter från andra länder.

Huruvida en kalkyl där invandringens intäkter ställs mot dess kostnader slutar på plus eller minus torde variera mellan samhällen och tidpunkter. Vi tror att kalkylen mycket sällan, om någonsin, slutar på minus.

Argumentet att invandringen är en förlustaffär är i allra högsta grad osäkert, inte minst eftersom beräkningar av det ekonomiska utfallet av människors agerande under mycket lång tid är oerhört svåra att genomföra med rimliga mått av säkerhet och trovärdighet. Mycket avgörs av de politiska förhållandena. I ett land där skatterna är låga och arbetsregleringarna få har invandrare mycket lättare att anpassa sig till det nya landet.

I många invandrargrupper finns en hög andel egenföretagare, något som delvis kan förklaras av svårigheterna med att etablera sig på den gängse arbetsmarknaden, men som också har sin förklaring i att människor som sökt sig till ett annat land faktiskt oftast är beredda att arbeta

hårt och engagerat för att förbättra sin situation. Om tröskeln för egenföretagande och entreprenörskap sänktes genom förenklade bestämmelser och en lägre skattenivå är chanserna stora att vi skulle få se många nya företagare i Sverige, inte minst invandrare.

En annan positiv effekt av invandringen är just kontaktytan mellan olika kulturer. När kunskap om olika system blandas finns också goda möjligheter att dra nya slutsatser och utveckla nya innovationer. Det mest uppenbara och klassiska exemplet på detta är av kulturell art. Blandning av olika världsdelars kök skapar nya maträtter. Blandning av musikstilar och instrument skapar nya musikaliska plattformar. Men detsamma gäller naturligtvis även för affärsidéer och tekniska innovationer.

Vi kan dessutom se fram emot att få tekniskt kunniga invandrare när utbildningsnivån ytterligare höjs i andra länder. Invandringen blir då ett sätt att bredda och komplettera kompetensen på den svenska arbetsmarknaden. Det tjänar alla på.

Vår ekonomi och vårt välstånd bygger på en fungerande öppen ekonomi med fri rörlighet och stort inflöde av varor, tjänster, kapital – och invandrare. För den som vill ha en växande och sund ekonomi borde lösningen vara uppenbar: låt fler människor komma hit. Det är så den amerikanska framgångssagan har skrivits. Det var så Sverige blev ett rikt land.

Det finns som sagt en mängd problem som följer i invandringens och flyktingströmmarnas kölvatten. I huvudsak handlar det om svårigheter att integreras i det svenska samhället. Men orsakerna till detta är inte generellt en vilja att isolera sig eller en ovilja att anpassa sig till svenska förhållanden. Snarare handlar det om att staten uppställer en mängd hinder för de nya svenskarna att arbeta och försörja sig av egen kraft.

Den främsta orsaken till de problem som förknippas med invandringen är det svenska socialstatsbygget. Genom en generell välfärdspolitik där det är nästan omöjligt att undgå bidrag, och nästan lika svårt att vara entreprenör, passiviseras medborgarna. Detta gäller förvisso även många svenskar, men allra tydligast blir problemet när det gäller invandrare och flyktingar.

Samtidigt som många ondgör sig över att invandrare lever på bidrag, stängs invandrarna på en överreglerad arbetsmarknad ute från andra möjligheter till försörjning. Så behöver det inte vara. Men dessvärre saknas det hos den politiska majoriteten en vilja att göra något åt problemen.

FEL 2. ”Innan fler invandrare kan komma hit måste vi ta hand om de som redan är här”

Under de senaste åren har invandringsdiskussionen nästan uteslutande handlat om de invandrare och flyktingar som redan kommit till Sverige. Integration är idag ett popord i politiska sammanhang.

Integrationspolitiken har blivit den nya klassfrågan. Därmed utser otidigt kollektivistiska politiker i tid och otid alla som invandrat till offer. Detta trots att det enda de flesta invandrare begär är en ärlig chans att få bevisa sin duglighet, att hitta ett arbete och att ha samma valmöjligheter som de som redan bor här i landet.

Integration har till viss del blivit vad solidaritet länge varit. Båda begreppen har mycket få motståndare. Hur många ser sig som osolidariska? Problemet är att orden av den politiska majoriteten, i de offentliga skolorna och i svensk media, som domineras fullständigt av människor med vänsterpreferenser, givits socialistiska betydelser. Solidaritet har gjorts till detsamma som bidragsutbetalningar. På samma sätt har integration kommit att innebära offentligunderstödd och ruskigt ineffektiv språkutbildning, meningslös arbetsterapi och en försvenskning av människor som inte nödvändigtvis vill bli "svenska" på det sättet politiker vill att de skall bli det.

Minoriteter och kulturer irriterar myndigheter och politiker som ogillar att olikhet ger utslag i SCB:s undersökningar. Den viktigaste frågan för den sociala ingenjörskonstens män och kvinnor tycks vara: "Hur ska vi kunna integrera allihop?" Det är som om upprördheten är större över att en katt smugit sig in i hermelinburen än över invandrarnas berättelser om nöd och krigsliknande situationer eller om deras förhoppningar och drömmar inför det nya landet.

Det skall sägas att integrationsdebatten även innehåller intressanta förslag och gott arbete. Ett exempel är Botkyrkas kommunalråd Nils Oskar Nilsson som förde fram idén om skattefria zoner i invandrartäta områden för att underlätta integration och företagsetablering. Många borgerliga politiker har fullt riktigt gång på gång påpekat att en avreglering av arbetsmarknaden, skattesänkningar och mindre krångliga företagsbestämmelser inte minst gynnar ungdomar och invandrare, som idag hålls utanför arbetsmarknaden genom att de inte tillåts konkurrera på ett sätt som avviker från den snäva mall som facket upprätthåller. Frivilliga organisationers försök att mildra statsunderstödd segregation och ungdomsrasism har varit och är alltid viktigt.

FEL 3. "Svenskar är värda mer än invandrare"

Argumenten mot fri invandring till Sverige bottnar hos många människor i en mer eller mindre dold främlingsfientlighet. Bakom svepskålen finns självgodheten, intoleransen och vardagsrasismen.

Den lokale pizzabagaren accepteras ofta eftersom man upptäckt att han faktiskt är som vilken människa som helst. Pizzabagaren har bevisat att han kan tillföra någonting konkret och blir därför accepterad. Den invandrare vars nytta inte framgår tydligt är däremot inte välkommen.

Vad en människa kommer att skapa under sitt liv är i allra högsta grad okänt. Vad som är säkert är dock att de allra flesta kommer att skapa någonting, och att många kommer att skapa någonting bra. Detta oavsett människornas geografiska ursprung.

Givet att invandrare får komma till Sverige och ges friheten att försörja sig själva, kommer det med all säkerhet att uppstå nya goda inslag i det svenska samhället och kulturen. Om inte synsättet att bara de invandrare som tillför någonting konkret är acceptabla ifrågasätts och bemöts med argument, kommer misstänksamheten mot människor som är annorlunda att bestå.

Bakom den invandringsfientliga argumentationen verkar också finnas en rädsla för att människor från länder lång borta kommer att korrumpas, förfula och förstöra det vackra landet Sverige. Om det bor för många människor med annat ursprung än "svenskt" i Sverige är landet på något sätt mindre värt. I Sverige skall det nämligen bo så kallade svenskar. Det

finns ju redan en massa andra länder där utlänningarna kan bo. Bakom detta synsätt finns helt uppenbart mer eller mindre medvetna rasistiska resonemang.

Invandrare betraktas som ett hot och måste därför noggrant regleras och förbjudas – för fosterlandets och den egna irrationella rädslans skull. Mannen som bakar goda Calzone, har en Volvo 740 och vars dotter går i samma klass som de egna barnen är dock inte ett hot. Han var ett hot när han bodde i utlandet och inte bakade pizzor. När han nu bevisat att han lagar god mat kan vi acceptera honom, men vi behöver inga fler pizzabagare, tack. Sådan är vardagsrasismens simpla, kollektivistiska och kränkande logik.

FEL 4. "Fri rörlighet är en utopi"

Ett vanligt argument mot fri invandring är att det inte är genomförbart. Tänk vilket kaos som skulle utbryta, brukar det heta. När invandringsmotståndarna säger att öppna gränser är en utopi och aldrig har fungerat, ignorerar de många goda exempel – historiska och samtida – då fri rörlighet över gränserna faktiskt fungerat och fungerar alldeles utmärkt.

Förenta staterna är ett ständigt bevis på vad fri rörlighet innebär. Landet byggdes från grunden av invandrare av många olika nationaliteter och har skapat en ny nationell sammanhållning kring en frihetlig konstitution snarare än kring en etnisk grupp. Världens rikaste land är ledande på oerhört många områden tack vare en relativt liberal invandringspolitik. Det är en politik som än idag ständigt ger nya tillskott av motiverade individer som snabbt tar sig in på en relativt fri arbetsmarknad.

USA:s invandrarrelaterade problem är framförallt kopplade till allmänna faktorer som kriminella subkulturer och sociala problem – inte till etnicitet. De allra flesta – alla som vill – som invandrar till USA kan få ett arbete och har dessutom goda chanser att avancera, vilket särskilt asiatiska och mexikanska invandrare visat på senare år.

Den påtvingade afrikanska migrationen i samband med slaveriet är orsaken till ett smärtsamt problem kring etnicitet, vilket till största delen lever kvar på att diskriminering, med grund i slaveriets mentala föreställningsvärld, levde kvar flera decennier efter andra världskrigets slut. Men faktum kvarstår. Den amerikanska invandringen är som helhet en framgångssaga.

I de europeiska staterna fanns från mitten av 1800-talet till 1914 i praktiken fri rörlighet. Det var en period av snabb ekonomisk utveckling och omvandling av samhällsstrukturer. Samtidigt var nationalismen mycket starkare än vad den är nu; förödande konflikter mellan nationer vilade som bekant runt hörnet. Ändå fungerade den fria rörligheten utmärkt.

Det finns goda exempel även från vår samtid. Kanada har under efterkrigstiden fört en målmedveten politik med tydligt syfte att attrahera invandrare. En stad som Toronto, som har den högsta andelen invandrare i världen, visar att invandring inte måste innebära några större svårigheter även om invandringspolitiken är liberal.

Kanada har under 90-talet, med en befolkning på 20 miljoner, i genomsnitt tagit emot över 200.000 invandrare per år. Det är ungefär dubbelt så mycket per capita som Sverige. Viktigt för framgångarna i Kanada har varit den uttalade inriktningen på arbetskraftsinvandring. De som kommer förväntas börja jobba snabbt.

I dagens Kanada är inte det första en invandrad människa möter en socialassistent som erbjuder olika typer av bidrag. Istället är arbete och ansvar för sin egen försörjning en självklarhet. På så sätt integreras människor snabbt i det nya samhället.

Kanada har flyttat sig i rätt riktning genom att tillåta relativt ymnig arbetskraftsinvandring. Sverige bör göra likadant och därefter gå vidare mot helt öppna gränser.

Ett nytt medborgarskap

Diskussionen om fri invandring handlar oftast om ”invandrarna”. Många faller för frestelsen att lägga de människor som kommer hit från andra länder under förstoringsglaset, men är samtidigt ointresserade av att gå till botten med systemfelen i det svenska samhället. Utgångspunkten för invandringsdiskussionen är därmed oftast status quo och en diskussion inom realpolitikens givna ramar.

Vi vill istället se en grundläggande jämlik ordning där alla invånare i Sveriges ges lika chanser att fullfölja sina livsmål. För att göra detta måste även det som av nationalisternas eldtillbedjare ansetts vara heligt – nationalstatens medborgarskap – ifrågasättas.

Det svenska medborgarskapet liknar alltmer en exklusiv restaurang där några äter och dricker gott medan resten får stå utanför i en allt längre och otryggare kö. Istället för att öppna upp för fler permanenta gäster ställer staten ut krogvakter för att så få som möjligt skall tränga sig på.

Rörlighet, öppna gränser och övernationella gemenskaper är inte längre tomma klichéer eller politiskt önsketänkande. Alla påverkas av den tilltagande globala rörligheten och det allt snabbare flödet av varor och tjänster mellan olika regioner. Det var tidigare förbehåller fåtalet. Idag är denna exklusiva mobilitet ett folkligt faktum, ett inslag i vardagen.

Medborgarskapet har en historisk förklaring och kommer sig av att statsmaktens företrädare velat kontrollera rättigheter, skyldigheter och privilegier inom ett visst territorium. Det innehåller en passiv och en aktiv del. I den passiva delen ingår först och främst de negativa friheterna, men också i Sverige en hel del positiva rättigheter. Den aktiva delen innehåller i sin tur skyldigheter i form av t ex skatteplikt och värnplikt.

I teorin kan det låta ganska rimligt. Medborgare inom ett visst område åtnjuter vissa privilegier i utbyte mot vissa motkrav, exempelvis skattskyldighet. De som kommer hit måste därför på något sätt kvalificera sig och bevisa sin duglighet.

I praktiken är det dock inte så enkelt. Det spelar ingen roll om motkraven uppfylls, eftersom man fortfarande kan visas på porten om ursprungslandet är fel. Medborgarskapet spelar heller ingen större roll om man inte kan betala sina skatter. Kommuner kastar inte ut folk, oavsett om de betalat skatt eller inte, på bar backe. Medborgarskapets fördelar är få och kopplingen mellan det man betalar och de förmåner man erhåller är ofta mycket svag.

Istället för att ändra på medborgarskapets innehåll har de styrande politikerna valt att blunda för problemet och stängt gränserna. Hellre en ögontjänande solidaritet än en humanistisk människosyn byggd på respekt för sin nästa. Det är det cyniska priset för att de som redan är med i den exklusiva klubben skall kunna åtnjuta kollektiv välfärd.

Medborgarskapet behöver renodlas. Om priset för en friare rörlighet är att vi utelämnar de ekonomiska skydden och pensionssystemet från medborgarskapet är det ett enkelt val. Alla bör vara välkomna i Sverige.

Det är hög tid att rörligheten välkomnas istället för att betraktas som ett hot. Framtiden tillhör inte statsstaten med dess säreniska miljö. Tiden då människor i första hand betraktade sig som medborgare i en viss stat är förbi.

En rimlig modell skulle kunna vara att ersätta medborgarskapet med en obligatorisk trohetsförklaring till grundlagen och erkännande av svensk och europeisk lagstiftning. Det som faller bort är medborgarskapets positiva rättigheter.

Istället för att försöka passa in invandrare i en välfärdsstat som av någon anledning inte kan ändras bör politikerna ändra medborgarskapets innehåll så att människor inte behöver förnekas sin grundläggande rätt att röra sig fritt. I den mån välfärdsstatens medborgarskap utgör ett hinder för människors fria rörlighet, måste man inse att fri rörlighet är viktigare än bidrag. Först då respekteras människors frihet.

Flykten till friheten

Försvaret av rätten att röra sig fritt över nationsgränser och välja att leva i det land man själv önskar har hittills i rapporten kretsat kring personer som flyttar av fri vilja. Skälen kan vara ekonomiska, kulturella, personliga eller rentav slumpartade. Oftast sker sådan frivillig invandring med stor motivation att snabbt sätta sig in i den nya kulturen och bli självförsörjande.

Det finns emellertid också en mycket tragisk folkomflyttning. Varje år tvingas tusentals och åter tusentals människor fly från förtryck, krig och naturkatastrofer. Deras liv har blivit outhärdliga genom hot om eller praktiska erfarenheter av förnedring, våld, fängelse, trakasserier eller mordförsök i något av de länder som styrs av regimer som inte bryr sig om ens de mest grundläggande mänskliga rättigheterna. 1999 var ungefär 11,5 miljoner människor på flykt världen över.

Svensk flyktingpolitik är tragisk. Dessa mycket sårbara och utsatta människor tvingas bevisa att de behöver skydd när de kanske just berövats pengar, egendom och identitetshandlingar.

Rapporterna om att människor som kommit till Sverige och avvisats för att de inte lyckats övertyga den nitiska svenska byråkratin och skickats tillbaka till en osäker eller ödesdiger framtid är många och ofta skakande. Det är inte värdigt ett civiliserat samhälle att avvisa eller utvisa människor som flytt för sina liv och som i alltför många fall också är beredda att ta sina egna liv hellre än att tvingas återvända. EU:s visumkrav för människor från många av de stora flyktingländerna och principen att man måste söka asyl i det första EU-landet man kommer till har varit en starkt förvärrande faktor för många flyktingar.

Det är en humanistisk skyldighet att sörja för flyktingars skydd så länge de inte kan återvända till sitt land i säkerhet. Flyktingar har inte samma starka motivation som invandrare att

komma in i det svenska samhället, är oftast i en sämre materiell position och kan ha psykiska problem efter den behandling de flytt från.

Försörjning av sig själva och sina familjer vill självklart även flyktingar klara av. De gör det oftare i samhällen där dörrarna till arbetsmarknaden är öppnare än i det överreglerade och överbeskattade Sverige. Men faktum kvarstår; vi har som samhällsmedborgare ett särskilt moraliskt ansvar för flyktingar just för att de inte kan återvända.

Därmed inte sagt att resultatet måste vara att staten ordnar allt och därmed riskerar att passivisera människor. Det civila samhället och de ideella krafterna har en stor och självklar roll att spela. Det finns oerhört många människor i organisationer som Röda korset, Rädda barnen, Amnesty, olika religiösa samfund, etniska föreningar, samt släktingar och privatpersoner som har den motivation och det engagemang som behövs. I ett samhälle där väsentligt mindre administreras av staten skulle utrymmet för frivilliga insatser öka väsentligt.

Det offentliga ansvar är för tillfället tydligt. Särskilt gäller det vid större katastrofer i världen. Här kommer staten under överskådlig framtid att spela en viktig roll. De frivilliga krafterna kan sedan förhoppningsvis successivt ta över ansvaret för flyktingmottagningen.

Avslutning

I media och politiska församlingar är det just nu populärt att diskutera integration och invandringspolitik. Intresset är det inget fel på. Däremot är det fel på politiken.

Trots tal om medkänsla med invandrargrupper, vågar inget riksdagsparti idag stå för fri invandring. Detta är inte bara oetiskt, utan också negativt ur ekonomisk synpunkt.

Om man beaktar tillgängliga fakta utan de politiska skygglapparna, ser man att många av de problem som vi idag står inför är konstlade och beror på rädsla för det främmande och politikernas behov av kontroll.

Alternativet är inom räckhåll. Vägen dit går över en uppluckring av byråkratin kring mottagningen och ett mer effektivt och mindre omfattande system för skatter, arbetslagstiftning, regler för medborgarskap och allt som där hör den fria rörligheten till.

Vi får aldrig bli ett av de länder som isolerar sig eller bygger barriärer av argument som nationstillhörighet, ras eller religion. Med öppna gränser blir vi rikare – ekonomiskt, men framför allt mänskligt – för det är i mötet med andra människor som mervärde kan skapas. Mötets möjligheter att skapa mervärde märker vi bland annat inom fri handel och kultur.

Ett slutet och isolerat Sverige är inte lösningen på konflikter mellan invandrare och svenskar i krogköer eller på arbetsmarknaden. Ansvaret kan bara fördelas rättvist om vi också ger människor chansen att faktiskt besluta över sig själva och sina anhöriga. De som säger sig värna om invandrarnas rättigheter kan inte samtidigt plädera för en begränsad invandrings- och flyktingpolitik. Det sänder signalerna om misstro, främlingsfientlighet och kontrollbehov.

Diskutera gärna integration och invandring, men gör det ur ett mänskligt perspektiv istället för att tala om kvoter och procent. Sifferargument kan behöva diskuteras och bemötas, något vi försökt göra i denna rapport. Vår utgångspunkt är dock klar, vi står för fri rörlighet och fri invandring. Det är dags att fler inser att det är människor vi talar om och att deras framtid också kan vara vår.